

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΣΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΟΙΤΗΣ

Γκέτσιος Λάζαρος, Μεταξόπουλος Χρήστος, 2013

Η παρούσα μελέτη αποτυπώνει τα βασικά δεδομένα για τη δημιουργία και λειτουργία ενός σχήματος πιστοποίησης (οικονομικό περιβάλλον, νομικό πλαίσιο, απαιτήσεις οργάνωσης και λειτουργίας, διαδικασίες ένταξης) από το Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Οίτης (Φ.Δ.).

Αρχικά η μελέτη προσδιορίζει την περιοχή της οποίας τα αγροτικά προϊόντα θα μπορούσαν να ενταχθούν σε ένα σχήμα πιστοποίησης υπό τον Φ.Δ. Η περιοχή της μελέτης περιλαμβάνει τη «διευρυμένη» περιοχή ευθύνης του Φ.Δ. η οποία εκτός της θεσμοθετημένης περιοχής ευθύνης του εκτείνεται στα διοικητικά όρια των Δημοτικών Διαμερισμάτων που τμήματά τους εμπίπτουν στην περιοχή ευθύνης του Φ.Δ. Η οριοθέτηση της περιοχής αυτής κρίθηκε αναγκαία λόγω της περιορισμένης οικονομικής δραστηριότητας που αναπτύσσεται εντός των ορίων της περιοχής ευθύνης του Φ.Δ. Προκειμένου να γίνει εφικτή η αναγνώριση της βιωσιμότητας του εγχειρήματος, η μελέτη αρχικά παρουσιάζει τα πρωτογενή δεδομένα της οικονομικής δραστηριότητας στην ευρύτερη περιοχή ευθύνης του Φ.Δ. Η ανάλυση των δεδομένων των εκμεταλλεύσεων τόσο του πρωτογενή όσο και του δευτερογενή αλλά και του τριτογενή τομέα απεικονίζουν τη σχετικά περιορισμένη οικονομική δραστηριότητα στην περιοχή.

Το μειονέκτημα της περιορισμένης οικονομικής δραστηριότητας εξισορροπείται εν μέρει από τη θετική άποψη και το ενδιαφέρον που εμφανίστηκε να έχουν εκπρόσωποι τοπικών φορέων για τη δημιουργία ενός σχήματος πιστοποίησης για προϊόντα που παράγονται στον Εθνικό Δρυμό Οίτης. Η άποψη των εκπροσώπων των τοπικών φορέων καταγράφηκε μέσα από δομημένες προσωπικές συνεντεύξεις και την επακόλουθη ανάλυση των ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν.

Η προβολή των ιδιαιτεροτήτων των τοπικών προϊόντων μέσω σχημάτων πιστοποίησης είναι μία συνήθης πρακτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση σύμφωνα με την ανάλυση των υφιστάμενων σχημάτων πιστοποίησης που παρουσιάζεται στη μελέτη. Το μεγαλύτερο μέρος από τα 400 και πλέον σχήματα πιστοποίησης που υπάρχουν στην ΕΕ αφορούν σε προϊόντα του αγροδιατροφικού τομέα, επιδεικνύοντας έτσι την ανάγκη που υπάρχει να αναγνωρισθεί η διαφορετικότητα των διαφόρων προϊόντων. Παράλληλα, όμως αποτυπώνεται και μία έντονη στροφή των καταναλωτών σε ποιοτικά

Γκέτσιος Λ., Μεταξόπουλος Χ. 2013. Διερεύνηση της δυνατότητας και διαδικασιών πιστοποίησης τοπικών προϊόντων και χορήγησης σήματος ποιότητας από τον Φ.Δ.Ε.Δ.Ο. Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Οίτης, TÜV Austria Hellas

προϊόντα. Ειδικότερα δε στην Ελλάδα το 67% των καταναλωτών δηλώνει ότι έχει ως βασικότερο κριτήριο επιλογής την ποιότητα.

Προκειμένου να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των καταναλωτών αλλά και των επιχειρήσεων ένα σχήμα πιστοποίησης θα πρέπει να προσδιορίζει επακριβώς τα βασικά του χαρακτηριστικά τα οποία αναλύονται στα ακόλουθα:

- Προϊόντα: Προσδιορισμός των προϊόντων που μπορούν να ενταχθούν στο σχήμα
- Πολιτική: Βασική στόχευση του σχήματος (π.χ. ασφάλεια τροφίμων, τόπος παραγωγής, υγιεινή)
- Παραγωγικά στάδια: Οριοθέτηση των σταδίων που θα ενταχθούν στο σχήμα (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής τομέας).
- Περιοχή: Προσδιορισμός της περιοχής εφαρμογής του σχήματος

Στην Ελλάδα σήμερα υπάρχουν εννέα γνωστά Ελληνικά σχήματα πιστοποίησης τα περισσότερα από τα οποία αφορούν στο αγροδιατροφικό τομέα. Ο αριθμός αυτός είναι σαφώς μικρότερος από τον αντίστοιχο αριθμό σχημάτων σε άλλες χώρες της Ε.Ε. Ωστόσο πέρα από τα ελληνικά σχήματα πιστοποίησης, στη χώρα μας χαίρουν σημαντικής αναγνώρισης πολλά διεθνή σχήματα πιστοποίησης (π.χ. βιολογικά προϊόντα, ΠΟΠ/ΠΓΕ, ISO 9001 κλπ). Τα εθνικά πρότυπα έχουν σαν στόχο κυρίως τον τοπικό καταναλωτή και είναι πρότυπα Business to Customer (B2C) ενώ τα περισσότερα διεθνή πρότυπα είναι πρότυπα που απευθύνονται σε άλλες επιχειρήσεις και αγορές (Business to Business).

Όλα τα σχήματα πιστοποίησης αποτελούνται συνήθως από τα ακόλουθα τρία μέρη:

- α) από τον φορέα που καθορίζει τις προδιαγραφές του προτύπου και επιβλέπει τη λειτουργία του σχήματος.
- β) από το πρότυπο που θέτει τις αναλυτικές προδιαγραφές και
- γ) τους φορείς που πιστοποιούν την ορθή εφαρμογή του προτύπου

Βάσει του Νόμου 2742/1999 ο Φ.Δ. έχει την αρμοδιότητα να αναλάβει τη δημιουργία ενός σχήματος πιστοποίησης που θα εκμεταλλεύεται την επωνυμία του εθνικού δρυμού. Η αρμοδιότητα αυτή δεν περιορίζεται από άλλες νομοθεσίες, δεδομένου όμως ότι το σχήμα πιστοποίησης θα τηρεί τις βασικές αρχές της ελεύθερης αγοράς της ΕΕ, το σχήμα πιστοποίησης θα πρέπει να:

- Μην δημιουργεί εμπόδια στον ανταγωνισμό.
- Μην αποκλείει δυνητικά επιλέξιμους οργανισμούς από την ένταξή τους στο σύστημα.
- Μην παραπλανεί τους καταναλωτές.

Πέρα από τις βασικές αρχές της ελεύθερης αγοράς ένα σχήμα πιστοποίησης θα πρέπει να ακολουθεί και ορισμένες γενικές βέλτιστες πρακτικές οι οποίες αποτυπώνονται στη μελέτη.

Γκέτσιος Λ., Μεταξόπουλος Χ. 2013. Διερεύνηση της δυνατότητας και διαδικασιών πιστοποίησης τοπικών προϊόντων και χορήγησης σήματος ποιότητας από τον Φ.Δ.Ε.Δ.Ο. Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Οίτης, TÜV Austria Hellas

Αναλύοντας όλα τα στοιχεία που παρουσιάζονται όπως είναι τα πρωτογενή δεδομένα, το οικονομικό περιβάλλον, οι νομικές απαιτήσεις, οι βέλτιστες αλλά και οι συνήθεις πρακτικές, η μελέτη προσδιορίζει τις βασικές προδιαγραφές που θα πρέπει να έχει ένα σχήμα πιστοποίησης υπό την αιγίδα του Φ.Δ. Αρχικά και λόγω του χαρακτήρα του Φ.Δ. θεωρείται δεδομένο ότι το σχεδιαζόμενο σχήμα θα πρέπει να έχει γεωγραφικό προσδιορισμό το οποίο όμως θα πρέπει να εκτείνεται πέρα από τα στενά όρια της περιοχής ευθύνης του Φ.Δ. προκειμένου να διασφαλιστεί η ύπαρξη επαρκούς οικονομικής δραστηριότητας.

Ακριβώς λόγω αυτής της περιορισμένης οικονομικής δραστηριότητας, προτείνεται το σχήμα πιστοποίησης να περιλαμβάνει όλα τα βασικά προϊόντα αλλά και τις υπηρεσίες της περιοχής. Κατά αυτόν τον τρόπο θα πρέπει να καλύπτει τα βασικά αγροτικά προϊόντα της περιοχής (όσπρια, κηπευτικά, ξηροί καρποί κ.α.), τα ζωικά προϊόντα όπως το αιγοπρόβειο κρέας, το βόειο κρέας, το γάλα και το μέλι καθώς και βασικές υπηρεσίες όπως η παροχή υπηρεσιών διαμονής και εστίασης.

Παράλληλα, δεδομένου και του ρόλου του Φ.Δ. αλλά και της οικολογικής σημασίας του Εθνικού Δρυμού Οίτης, προτείνεται το σχήμα πιστοποίησης να θέτει ελάχιστες προδιαγραφές – πολιτικές που να αφορούν στην ορθή περιβαλλοντική διαχείριση.

Η δημιουργία του σχήματος πιστοποίησης αναλύεται σε επτά βήματα:

- Προσδιορισμός των βασικών χαρακτηριστικών του σχήματος
- Οργάνωση του σχήματος
- Καθορισμός προδιαγραφών προτύπου
- Καθορισμός προδιαγραφών χρήσης σήματος και πιστοποιητικού
- Δημόσια διαβούλευση
- Προβολή / προώθηση του σχήματος
- Επίβλεψη και συνεχής βελτίωση

Οι βασικές δραστηριότητες του Φ.Δ. σε ένα τέτοιο σχήμα θα είναι α) η οργάνωση και υποστήριξη των ανεξάρτητων επιτροπών, β) η επίβλεψη των φορέων πιστοποίησης, γ) η παρακολούθηση παραπόνων, ενστάσεων και καταγγελιών, δ) η τήρηση αρχείων ενταγμένων στο σχήμα φορέων.

Συμπερασματικά, ο Φ.Δ. είναι από τους πλέον αρμόδιους φορείς για να αναλάβει τη δημιουργία σχήματος πιστοποίησης γύρω από το όνομα του Εθνικού Δρυμού ή ακόμα και του όρους της Οίτης και των πέριξ αυτού περιοχών. Η αρχική ανταπόκριση εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας είναι θετική στο εγχείρημα και πιστεύουν ότι το σχήμα πιστοποίησης θα μπορούσε να προσδώσει προστιθέμενη αξία στα προϊόντα και τις υπηρεσίες εκμεταλλευόμενο και το γεγονός της προτίμησης του ελληνικού καταναλωτικού κοινού σε προϊόντα που έχουν ένα γεωγραφικό προσδιορισμό.

Γκέτσιος Α., Μεταξόπουλος Χ. 2013. Διερεύνηση της δυνατότητας και διαδικασιών πιστοποίησης τοπικών προϊόντων και χορήγησης σήματος ποιότητας από τον Φ.Δ.Ε.Δ.Ο. Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Οίτης, TÜV Austria Hellas

Εντούτοις, επισημαίνεται ότι οι δυνητικά επιλέξιμοι οργανισμοί ακόμα και στην ευρύτερη περιοχή μελέτης είναι λίγοι για να δημιουργήσουν ενδεχομένως ένα βιώσιμο σχήμα πιστοποίησης ενώ και η πρόσφατη Ευρωπαϊκή νομοθεσία για την επισήμανση των ορεινών προϊόντων δύναται να δράσει ανταγωνιστικά σε ένα πιθανό σχήμα πιστοποίησης του Εθνικού Δρυμού Οίτης.